

JAARVERSLAG 2022

VAN HET DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING IN BIJZONDERE NODEN
VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Inleiding

Het jaar 2022 was een turbulent jaar voor het Deputaatschap tot Hulpverlening in Bijzondere Noden der Gereformeerde Gemeenten. Ten opzichte van 2021 zagen we een stijging van de inkomsten met 50% tot circa € 7,5 miljoen. Niet eerder werd zo veel en zo mild gegeven. Daar worden wij stil van. Ons past grote dankbaarheid, ook voor het vertrouwen in ons deputaatschap dat hieruit blijkt.

Als we echter letten op de reden van de stijgende inkomsten, dan stemt die niet vrolijk. De toename is helemaal toe te schrijven aan inkomsten in verband met noodhulp. Daarvoor werd € 3,8 miljoen ontvangen. Ruim € 3 miljoen hiervan had te maken met de invasie van Rusland in Oekraïne. Waar we wel heel dankbaar voor zijn, is dat dit niet ten koste van de inkomsten voor structurele. De inkomsten hiervoor stegen zelfs licht.

Het verlenen van noodhulp in Oekraïne werd opgezet in samenwerking met het Deputaatschap voor Israël en de Stichting Oost-Europahulp Gereformeerde Gezindte (SOEGG). Hierbij mag de inzet van Arno Kortleven (die daar van 2007 tot het uitbreken van de oorlog woonde) niet onvermeld blijven. Voor de uitvoering ter plaatse werd en wordt gebruik gemaakt van reeds bestaande contacten, maar ook van vele voor ons nieuwe lokale kerken en netwerken. Wat uit de rapportages steeds naar voren komt: elke gelegenheid wordt aangegrepen om het Evangelie te delen. Ook aan soldaten in de frontlinie. 'Het werk door de kerken in Oekraïne is niet alleen gericht op materiële hulp, maar ook op geestelijke bijstand. Juist nu de dood zo aanwezig is, komen de levensvragen boven. Veel mensen zijn zoekende, veel mensen gaan (ook letterlijk) drempels over die voorheen te hoog waren.' Dat is uiteindelijk toch waar we het voor doen.

In dit jaarverslag leggen wij verantwoording af van onze activiteiten. U kunt lezen over noodhulp (niet alleen Oekraïne), structurele projecten en projecten voor de vervolgde kerk. En bij alle materiële hulp mogen wij – waar mogelijk – wijzen op het ene nodige: "Tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien" (Johannes 3:3).

1. Mandaat en doelstelling

Mandaat

Het Deputaatschap Bijzondere Noden is ingesteld door de Generale Synode van de Gereformeerde Gemeenten en voert volgens het door de synode opgestelde mandaat de wereldwijde diaconale taak van de kerk uit namens de leden van de Gereformeerde Gemeenten. Het op de Generale Synode van 2022 vastgestelde mandaat luidt als volgt:

*“Het lenigen van **bijzondere diaconale noden binnen de kring van de Gereformeerde Gemeenten** in samenwerking met en tot steun van de plaatselijke diaconieën door schenking of lening”.*

*“Het lenigen **van bijzondere noden van met de Gereformeerde Gemeenten corresponderende kerken in het buitenland** in nauwe samenwerking met de door deze kerken voor diaconale hulpverlening ingestelde deputaatschappen of commissies”.*

*“Het verlenen van **(nood)hulp** aan door natuurrampen, hongersnood, oorlogsgeweld, epidemieën of anderszins getroffen in binnen- en buitenland”.*

*“Het verlenen van **structurele diaconale hulp** aan projecten en programma’s gericht op verbetering van de levensomstandigheden in het buitenland in nauwe samenwerking met geestverwante plaatselijke kerken of organisaties”.*

*“Het lenigen van de **nood van om hun geloof verdrukte en vervolgd christenen** in het buitenland door het verstrekken van diaconale hulp, het verstrekken van lectuur, het geven van toerusting of anderszins”.*

*“De **ondersteuning en begeleiding van diaconale projecten op de huidige en voormalige zendingsterreinen** van de Gereformeerde Gemeenten en van **diaconale projecten die in nauwe relatie staan met de Evangelieverkondiging onder de Joden** in een goed overleg en in nauwe samenwerking met de deputaatschappen voor de Zending en voor Israël”.*

*“Voor het verkrijgen van de voor de uitoefening van deze diaconale taken noodzakelijke middelen zal het deputaatschap **kerkenraden en gemeenteleden regelmatig opwekken gaven te besteden** via de daarvoor ingestelde kerkelijke kanalen en hen ook **informer**en over de besteding daarvan”.*

*“De **diaconieën van de gemeenten zullen nauw betrokken worden** bij het door het deputaatschap gevoerde beleid en daarover zo breed mogelijk worden geïnformeerd via de daarvoor door de classes benoemde classisdiakenen”.*

Doelstelling

Dienstbaarheid betonen, gehoorzaamend aan het grote gebod om God lief te hebben boven alles en onze naaste als onszelf. Dit dienstbetoon maakt het Evangelie zichtbaar in daad en Woord en vindt zijn oorsprong in Christus Die kwam om te dienen.

- Deze dienstbaarheid is gericht op de meest kwetsbaren binnen en buiten de kerk, met speciale aandacht voor (vervolgde) huisgenoten des geloofs;
- Deze dienstbaarheid richt zich op de eerste levensbehoeften, waarbij kwetsbaren zoveel mogelijk in staat worden gesteld om daar zelf in te kunnen voorzien;

- › Deze dienstbaarheid staat waar mogelijk ten dienste van de lokale christelijke gemeente, zodat zij in staat gesteld wordt om haar diaconale opdracht in de gemeente en in de samenleving uit te kunnen voeren.

In de selectie en begeleiding van diaconale projecten worden de volgende aspecten gebruikt voor selectie van projecten en het meten van resultaten:

- › Het Evangelie wordt zichtbaar gemaakt in daad én Woord;
- › Er wordt ondersteuning geboden aan de meest kwetsbaren;
- › De ondersteuning is gericht op de eerste levensbehoeften;
- › De ondersteuning is zoveel mogelijk gericht op zelfredzaamheid;
- › De ondersteuning staat ten dienste van de diaconale taak van de lokale christelijke gemeenten.

2. Hulpverlening

Inleiding

Bijzondere Noden verleent diaconale hulp vanuit het kerkverband van de Gereformeerde Gemeenten en richt zich hierbij op vier aandachtsgebieden: structurele hulp, noodhulp, hulp aan de vervolgte kerk en binnenlandse hulp.

De hulpverlening kunnen we onderverdelen in drie hoofdthema's:

- *Dienen om te overleven*
Het voorzien in de meest basale levensbehoeften: voedsel, onderdak, hygiëne en medische zorg.
- *Dienen om te ontwikkelen*
Het bieden van (basis- en vak)onderwijs, leren van (Bijbelse) normen en waarden en stimuleren van zelfredzaamheid.
- *Dienen van vervolgte christenen*
Toerusting en voorzien in de eerste levensbehoeften, steun aan tentenmakers en evangelisten en verspreiding van christelijke lectuur.

In dit hoofdstuk lichten we toe welke projecten Bijzondere Noden in 2022 heeft gesteund en hoe we hebben gewerkt aan deze thema's.

Structurele hulp

Het grootste gedeelte van onze projecten is structureel. Structureel houdt in dat deze projecten een langere looptijd hebben, zodat ingezet kan worden op duurzame ontwikkeling en verzelfstandiging. We werken hierbij samen met lokale kerken of christelijke organisaties die de diaconale taak van de kerk op zich hebben genomen. Met deze projecten richten we ons zowel op het thema 'dienen om te overleven' als op 'dienen om te ontwikkelen'. We willen dienstbaar zijn aan de meest kwetsbaren in de maatschappij: weduwen, wezen, (kans)armen, ouderen en gehandicapten. Daarom richten we ons niet uitsluitend op doelgroepen die potentie hebben om te ontwikkelen, maar willen we juist ook trouw zijn aan de zwaksten, bij wie woorden als *groei* en *zelfredzaamheid* niet aan de orde zijn.

In 2022 hebben we projecten gesteund in Afrika, Amerika, Azië en Europa. We steunen voornamelijk projecten in onze strategisch gedefinieerde focuslanden. Zo mogelijk wordt steeds gewerkt aan de

verzelfstandiging van projecten. Bij alle projecten is Woordverkondiging een cruciaal onderdeel van de hulpverlening.

Projecten in Afrika

Een belangrijk focusland in Afrika is Nigeria. Hier steunden we de zorg voor wezen en weduwen, integratie van kinderen en jongeren met een beperking en het bieden van kwalitatief goed onderwijs aan scholieren. Dit jaar is opnieuw extra aandacht besteed aan het ontwikkelen van vakonderwijs. Verder zijn weduwen voorzien van drinkwatertanks. In het noorden van Nigeria is, als gevolg van de veiligheidssituatie, op kleine schaal hulp verleend aan boerengezinnen. In Zimbabwe maakten we scholing mogelijk voor wezen, blinden en doven. In Zuid-Afrika steunden we diaconale hulp, trainingen voor jongeren en het groentetuinproject in verschillende kerken, waarbij kwetsbaren hun eigen groenten verbouwen. In Malawi steunden we (half)wezen in primaire levensbehoeften en scholing. Een meerjarenprogramma voor gemeenschapsontwikkeling werd voortgezet, waardoor diaconale hulp vanuit plaatselijke kerken op gang komt en gezorgd wordt voor (huwelijks)catechese en training van voorgangers. In Ethiopië richten we ons op weerbaarheid van boeren en toerusting van kerken en in Kenia werkten we aan waterbeschikbaarheid, gezondheidszorg, evangelisatie en financiële weerbaarheid.

Projecten in Azië

In Pakistan steunden we medische zorg aan gezinnen van (veelal christelijke) steenfabrieksarbeiders en het geven van voorlichting over hygiëne en gezondheidszorg. Daarnaast maakten we alfabetiserings- en vakonderwijs aan jongeren en volwassenen mogelijk en hielpen we alleenstaande vrouwen met het opzetten van hun eigen onderneming. Ook zijn vijf schooltjes ondersteund om onderwijs toegankelijk te maken voor kinderen van steenfabrieksarbeiders. Bij al deze projecten werd veel aandacht geschonken aan evangelisatie en toerusting d.m.v. leatuurverspreiding. In Nepal en Bangladesh werkten we in verschillende (kans)arme gemeenschappen aan het vergroten van de zelfredzaamheid, o.a. door het bieden van onderwijs en het geven van vaktrainingen. Deze projecten worden uitgevoerd vanuit de kerk, om zo de hindoeïstische maatschappij te laten zien dat de aanwezigheid van een kerk een zegen is en geen vloek. Op Papoea werkten we samen met de (zendings)kerk en andere christelijke organisaties om basisonderwijs en medische zorg te bieden in afgelegen bergdorpen en onderdak voor middelbare scholieren in de stad. In de Palestijnse gebieden werkten we aan zorg voor mensen met een beperking en hun families.

Projecten in Amerika MP

In Ecuador steunden we de zendingsgemeenten die praktische hulp bieden aan gemeenteleden en de meest kwetsbaren in hun omgeving. Zo werden er voedselpakketten uitgedeeld en onderwijs en medische zorg bekostigd. Ook op Cuba steunden we de lokale kerk, zodat zij diaconale hulp konden verlenen aan armen, ouderen en gehandicapten. In verband met de nog steeds verslechterende (politieke) situatie in het land is ook extra steun gegeven voor voedselhulp, scholing en medische zorg via andere organisaties. In de Dominicaanse Republiek en Peru ontvingen kwetsbare kinderen gezond voedsel, medische zorg en onderwijs en bovendien was er aandacht voor hun (Bijbelse) vorming. In Noord-Amerika en Canada verleenden we financiële steun aan de scholen van de NRC.

Projecten in Europa

In Oekraïne en Moldavië steunden we diverse gaarkeukens, waar voedselhulp geboden wordt aan (Joodse) ouderen en mensen met een beperking. In Roemenië steunden we het pastorale werk onder doven en slechthorenden van een Hongaars-gereformeerde predikant. Ook verleenden we samen met

lokale kerken diaconale hulp aan arme (Roma-)gezinnen in Roemenië. Ook steunden we een voedselproject, waardoor Roma-kinderen vijf dagen per week een gezonde maaltijd ontvingen.

Digitaal Lectorproject

In 2022 is verder gewerkt aan de uitbreiding van het Digitaal Lectorproject. In samenwerking met de Deputaatschappen Bijbelverspreiding, Evangelisatie, Israël en Zending worden boeken en brochures digitaal beschikbaar gesteld in 15 verschillende talen. Er staan ruim 560 items online. Deze lectuur is gratis te downloaden van de website www.bibleandbookministry.com en kan verspreid worden binnen al onze projecten. Bijzondere Noden draagt bij in de algemene kosten voor dit lectorproject, en specifiek voor de vertaling van titels in het Arabisch en Urdu (Pakistan). In 2022 is er op vraag van onze projectpartner ook vertaalwerk verricht in het Nepalees. Het afgelopen jaar heeft de stijging van downloads van Arabische titels zich opnieuw doorgezet. Ook het totale aantal downloads is meer dan verdubbeld.

Noodhulp

Binnen het aandachtsgebied 'noodhulp' richten we ons voornamelijk op het thema 'dienen om te overleven'. In de eerste fase na de ramp betekent dit vooral dat we primaire levensbehoeften distribueren. In een later stadium richten we ons ook op herstel en wederopbouw, door het steunen van opruim- en herbouwwerkzaamheden, traumacounseling, weerbaarheidstrainingen en vaktrainingen.

In 2022 vroegen vijf noodsituaties in het bijzonder onze aandacht:

Covid-19

Vooraf in de eerste maanden van 2022 waren de gevolgen van Covid-19 nog merkbaar in de projecten. Sociale activiteiten konden vaak beperkt worden uitgevoerd en er heerste onzekerheid over de mogelijkheden in de toekomst. In 2022 zijn twee nieuwe Covid-19-gerelateerde noodhulpprojecten gesteund in Peru en Pakistan.

Oorlog in Oekraïne

Begin 2022 brak de oorlog in Oekraïne uit. Omdat we in dit land al langer samenwerkten met SOEGG en het Deputaatschap voor Israël is met deze drie organisaties een noodhulpwerkgroep opgezet. We verleenden hulp in basisbehoeften via veel verschillende Oekraïense kerken en organisaties in verschillende Oekraïense regio's. Ook was hiervoor samenwerking met enkele Nederlandse stichtingen. In eerste instantie lag de focus op het transport van goederen vanuit Nederland; later is dit meer verschoven naar het opzetten en financieren van lokale hulpnetwerken. Binnen Nederland regelden we onder andere opvang en huisvesting voor Oekraïense gezinnen.

Overstromingen Zuid-Azië ISK

In de zomer van 2022 werd Zuid-Azië getroffen door zware regenval, welke leidde tot overstromingen in verschillende landen. Met name Pakistan werd zwaar getroffen; één derde van het land stond onder water. In Bangladesh en Pakistan is noodhulp verleend na deze rampen, waarbij we ons gericht hebben op het voorzien in voedsel, onderdak en hygiënemiddelen om ziekten te verspreiden.

Haïti

In augustus 2021 werd Haïti getroffen door een zware aardbeving, gevolgd door een tropische storm. In de maanden na deze ramp is noodhulp verleend aan getroffenen. Door tekorten en veiligheidsproblemen is de hulp ernstig vertraagd en de situatie verder verslechterd. Aan het eind van 2022 is er nog altijd sprake van een acute noodhulpsituatie en is er weinig mogelijkheid om te werken aan wederopbouw en weerbaarheid. Deze ‘vergeten’ crisis zal ook in de toekomst de nodige aandacht blijven krijgen.

Irak

Sinds 2015 organiseert de werkgroep Hulp Irak van Bijzondere Noden hulptransporten naar oorlogsslachtoffers in Noord-Irak. Nog altijd herbergt de Koerdische regio ca. 1 miljoen vluchtelingen. Om hen te voorzien van kleding en andere praktische middelen, zijn in 2022 opnieuw 5 hulptransporten georganiseerd. De transporten worden begeleid door een Koerdische predikant, die het Woord mag verkondigen in de dorpen en vluchtelingenkampen. In 2022 is aandacht besteed aan het verstevigen van relaties met betrokkenen ter plaatse, zodat de hulp ook in de toekomst gecontinueerd kan worden. Verder is in Irak gewerkt aan traumahulp voor (vnl.) christelijke jongeren in samenwerking met Stichting Ismaël.

Algemeen noodhulp

Ook in 2022 hebben we een groot aantal noodhulpprojecten gesteund met bestaande noodhulpfondsen. Hierbij probeerden we juist aandacht te hebben voor de vergeten rampen. Zo verleenden we via verschillende organisaties en een lokale christelijke gemeenschap noodhulp aan Rohingya vluchtelingen en de gastgemeenschap in Bangladesh, waar nog altijd zo’n 1 miljoen vluchtelingen verblijven zonder hoop op een betere toekomst. In Pakistan verleenden we primaire hulp aan Afghaanse (christen)vluchtelingen. In Mexico werkten we aan verdere wederopbouw na de grote overstromingen in Tabasco. In Jemen richtten we ons op voedselvoorziening en toegang tot drinkwater. In Malawi droegen we bij aan noodhulp en het (her)bouwen van woningen voor de allerarmsten. Dankzij de opbrengsten van de kerstcollecte kon in de winter van 2022-2023 winterhulp geboden worden aan Syriërs. In Jordanië steunden we lokale huisgemeenten die onder andere hulp bieden aan uit Irak en Syrië gevluchte christenen. De situatie in Libanon verslechterende voortdurend; via verschillende partnerorganisaties konden we daar hulp bieden in dagelijkse behoeften. In Oeganda en in Egypte is noodhulp geboden aan Soedanese vluchtelingen. Ook de voortdurende vluchtelingencrisis aan de rand van Europa vroeg onze aandacht. Via verschillende organisaties steunden we praktische hulp en evangelisatie aan vluchtelingen op de Griekse eilanden en op het vasteland.

Bij al deze projecten werkten we samen met (lokale) christelijke partners. Er was aandacht voor de materiële nood, maar ook, waar mogelijk, voor evangelisatie en de verspreiding van Gods Woord.

Vervolgde Kerk

In verband met de veiligheid kunnen we in dit jaarverslag niet expliciet alle projecten benoemen die wij hebben gesteund in het kader van hulp aan de vervolgde kerk.

De belangrijkste aandachtsgebieden van onze projecten voor de vervolgde kerk zijn toerusting van vervolgde christenen en het voorzien in basisbehoeften. We hebben ons voornamelijk gericht op de verdrukte en vervolgde kerk in Oost-Azië en het Midden-Oosten en op vluchtelingen in Nederland die worden achtergesteld vanwege hun geloof. Het gaat hierbij zowel om christenen uit de lokale christelijke gemeenschap als om degenen die een ander geloof als achtergrond hebben.

Diverse projecten ter ondersteuning van de vervolgde kerk betreffen een samenwerking met de zusterdeputaatschappen Israël en Zending. De samenwerking met deze deputaatschappen is

geïntensiveerd in de vorm van het “Midden-Oosten Overleg” (MOO) dat in 2021 is gestart. Vanuit dit MOO is in 2022 een tweede werker uitgezonden. Deze werker richt zich op het leren van de Arabische taal. Om recht te doen aan de mandaten van de deelnemende deputaatschappen zullen de uitgezonden werkers gaan werken op de gebieden diaconale hulpverlening, leatuurwerk, ondersteuning van vervolgte christenen en Woordverkondiging.

Binnenlandse hulpverlening

Al tijdens de Tweede Wereldoorlog begon Bijzondere Noden als commissie om binnenlandse hulp aan oorlogsslachtoffers te verlenen. Nog steeds is binnenlandse hulp een, weliswaar klein, maar belangrijk onderdeel van de hulpverlening. In 2022 is steun verleend aan enkele diaconieën. Ook ontving de Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden (CBB) financiële steun voor het inspreken van het dagboek “Bij het geopende Woord”. Tenslotte verhuurde Bijzondere Noden in 2022 een drietal woningen voor rolstoel gebonden personen.

3. Beleid en kwaliteit

De doelstelling van Bijzondere Noden is het verlenen van diaconale hulpverlening aan onze naasten in binnen- en buitenland. Hoewel het hierbij niet draait om rendement, is het van belang dat de werkzaamheden zo efficiënt en effectief mogelijk uitgevoerd worden. Daarom geeft de deputatenvergadering de Commissie Beleid en Kwaliteit (CBK) opdracht op specifieke beleidsterreinen of situaties een advies te formuleren. De volgende personen zijn betrokken bij deze commissie: bureaumanager J.C. Drost en deputaten J. de Deugd, P. Velthove en B. ter Harmsel die P.A. Hoekman vervangen. In 2021 heeft het CBK zich beziggehouden met de beleidsterreinen communicatie, projectenbeleid en de interne organisatie.

Specialisatie van deputaten

In 2022 is de specialisatie van deputaten verder uitgewerkt. Elke deputaat is als portefeuillehouder betrokken bij een aantal landen en/of beleidsterreinen. Door middel van een online workflow worden deputaten automatisch op de hoogte gehouden over ontwikkelingen m.b.t. hun specialisatie. Ook worden periodiek overleggen georganiseerd om de betrokken deputaten te informeren over ontwikkelingen binnen hun specialisatie. Dankzij deze beleidsverandering zijn deputaten meer inhoudelijk betrokken bij projecten, wat de besluitvorming ten goede komt.

Selectie van projecten

Tijdens de deputatenvergaderingen zijn onder andere de binnengekomen aanvragen besproken en is de hoogte van de financiële steun vastgelegd. Deze procedure geldt voor zowel nieuwe als herhaalde aanvragen. Zo zijn er in 2022 120 projectvoorstellen opgesteld en beoordeeld voor 104 projecten en 16 addenda. Daarnaast kwam ook een aantal aanvragen binnen waarvan bij voorbaat al duidelijk was dat deze niet pasten bij het mandaat en beleid van Bijzondere Noden. Deze zijn in het dagelijks bestuur besproken en afgewezen. Bij de besluitvorming is gebruik gemaakt van onderstaande vijf criteria:

> Diaconaal

Is het gericht op het voorzien in eerste levensbehoeften voor kwetsbaren?

Wordt de daad gecombineerd met het Woord?

Staat het werk ten dienste van de kerk en / of wordt het werk uitgevoerd vanuit de kerk?

> **Kwaliteit**

Wordt zelfredzaamheid gestimuleerd?

Is de hulpverlening effectief in het aanpakken van de oorzaak van de nood?

Is er balans in machtsstructuren binnen de organisatie?

> **Financiën**

Is er sprake van goede financiële administratie en regelmatige verantwoording?

Zijn er voldoende verschillende financieringsbronnen?

> **Beleid**

Is er een duidelijke en realistische beleidsvisie van de organisatie?

> **Lange termijn**

Voldoet de ondersteuning aan de gezamenlijk opgestelde lange termijnvisie?

Het selectiebeleid voor projecten voor de vervolgde kerk is in 2022 herzien. Er is (opnieuw) gedefinieerd wat de kaders zijn van hulp aan de vervolgde kerk: het betreft hier hulp aan christenen die *vanwege hun geloof* lijden. Ook is vastgesteld welke vormen van hulp passen binnen het mandaat en de mogelijkheden van Bijzondere Noden. In 2023 zal dit verder worden uitgewerkt in relatie tot lopende en nieuwe projecten.

Projectmonitoring

Om de kwaliteit van de projecten te waarborgen is het essentieel om de voortgang van het werk en het functioneren van de partnerorganisaties te monitoren. Daarvoor is er regelmatig contact met de uitvoerende partijen en verwachten we per kwartaal of halfjaar een financiële en beschrijvende rapportage. De vereisten voor deze verslaglegging zijn vastgelegd in het contract. Na uitbetaling en afsluiting van een contract voeren we een projectevaluatie uit. Voor deze evaluatie wordt gebruik gemaakt van dezelfde criteria als bij de selectie. Ook worden het budget en het voorstel dat bij de aanvraag is aangeleverd vergeleken met de behaalde resultaten. Zo wordt dus bij de aanvraag, tijdens de looptijd en na afloop van het jaarcontract beoordeeld of het project past bij het mandaat van Bijzondere Noden en of het kwalitatief van het juiste niveau is.

In 2022 is verder gewerkt aan het opstellen van criteria voor het uitvoeren van externe audits of programma-evaluaties. Daarnaast is verder gewerkt aan Result-Based Management, met als doel de projecten op metaniveau te kunnen vergelijken. In 2023 zal dit in het nieuwe informatiesysteem geïmplementeerd worden.

Projectadministratie

Van alle ondersteuning worden overeenkomsten gemaakt die in een gedetailleerde projectadministratie worden vastgelegd. Elke overeenkomst van ondersteuning bevat betalingstermijnen. Bedragen worden pas betaald als aan de voorwaarden is voldaan. Bij de vastlegging, verwerking en goedkeuring van contracten en betalingen wordt onderscheid gemaakt tussen de verschillende bevoegdheden die de projectcoördinatoren, bureau manager en penningmeester hebben. Het hiervoor gebruikte administratiesysteem is gedateerd en biedt onvoldoende toekomstmogelijkheden. Daarom is in 2022 intensief gewerkt aan selectie en implementatie van een vervangend systeem.

Werkbezoeken

Een belangrijk onderdeel van de projectbegeleiding zijn de periodieke werkbezoeken. Omdat vaak met grote bedragen wordt gewerkt en de afstand tot de projectpartners letterlijk en figuurlijk groot is, is het belangrijk om de projecten te bezoeken. Ter plaatse evalueren we het project, besteden we aandacht aan de financiën en spreken we over de lange-termijndoelstellingen.

In 2022 konden we (na 2 jaar van beperkingen i.v.m. Covid-19) weer veel bezoeken afleggen aan onze projectpartners. Zo bezochten we onze projecten in Nepal, Nigeria, Cuba, Dominicaanse Republiek, Irak, Jordanië, Zuid-Afrika, Zimbabwe, Papoea, Kenia en Oekraïne (noodhulp). Alle partnerorganisaties daar konden we ontmoeten en de onderlinge relaties werden onderhouden en verstevigd.

Risico-inventarisatie

Onzekerheden zijn inherent aan het werkveld van (nood)hulpverlening. Bijzondere Noden heeft de interne en externe onzekerheden en risico's benoemd. Daarbij is de kans op het optreden van deze risico's ingeschat in een schaalverdeling van zeer klein, klein, reëel, groot. De impact is ingeschat op een schaal van klein, beperkt, substantieel, groot. Waar mogelijk en zinvol zijn maatregelen genomen. Vervolgens is geëvalueerd of dit afdoende is, of (rest)risico's worden geaccepteerd of dat aanvullende maatregelen nodig zouden zijn.

<i>Risico</i>	<i>Kans en impact</i>	<i>Genomen maatregelen</i>	<i>Evaluatie</i>
<p>Strategische risico's</p> <p>BN is een relatief kleine organisatie die wereldwijd opereert op allerlei gebieden zoals noodhulp, structurele hulp en ondersteuning van de vervolgde kerk. BN zou daardoor mogelijk de ontwikkelingen niet bij kunnen houden en niet adequaat kunnen reageren. Het gevolg is kwaliteitsverlies op het gebied van projectbewaking en -uitvoering, verminderd draagvlak en daarmee inkomsten vanuit achterban.</p>	<p>De kans op het optreden van dit risico is reëel. De impact is beperkt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Werken met een jaarplan en meerjarenbeleidsplan; • Driemaandelijkse evaluatie van het jaarplan; • Beperken van focus door te werken met focuslanden en meetbare projectselectiecriteria; • Relatief groot bestuur, met langdurig betrokken deputaten vanuit verschillende achtergronden; • Borgen van kennis en ervaring in procedures en systemen; • Contact met andere soortgelijke organisaties door middel van Prisma, overleggen met andere deputaatschappen en kerken. 	<p>De genomen maatregelen zijn voldoende.</p>
<p>Reputatieschade</p> <p>BN verleent hulp met gelden die verkregen zijn van leden van de Gereformeerde Gemeenten. Negatieve publiciteit kan gevolgen hebben voor het vertrouwen dat men in BN heeft. Het gevolg is een verminderd draagvlak en daarmee een verlies van inkomsten vanuit de achterban.</p>	<p>De kans op het optreden van dit risico is zeer klein. De impact is substantieel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het bestuur en de medewerkers zijn uitsluitend afkomstig uit de achterban; • Werken met een duidelijk beleid om operationele risico's te beperken en te voorkomen (zie onder); • Werken met een integriteitsbeleid en gedragscode; <p>Inzetten op kwaliteitsbewaking, zowel intern als extern;</p>	<p>De genomen maatregelen zijn voldoende.</p>

Operationele risico's

BN is een kleine organisatie, waardoor het afbreukrisico groot is. Daarnaast wordt er gewerkt met een veelheid aan projectpartners in instabiele contexten wat zorgt voor een risico op het niet bereiken van de doelstellingen of zelfs het verkeerd gebruik van ter beschikking gestelde middelen. De gevolgen hiervan zijn dat projectdoelstellingen niet worden gehaald of middelen verkeerd worden gebruikt.

De kans op het optreden van dit risico is reëel. De impact is substantieel op projectniveau, door het grote aantal projecten is de totale impact beperkt.

- Voldoen aan wet- en regelgeving (o.a. AVG);
- Zorgdragen voor het behoud van de ANBI-status.

- Betrokkenheid van vrijwilligers en externe professionals;
- Deputaten zijn over het algemeen lange tijd betrokken;
- Er is een duidelijk beleid ten aanzien van partnerorganisaties (projectenbeleid), fraude- en corruptiebeleid;
- Kortdurende (jaarlijkse) overeenkomsten met duidelijke eisen ten aanzien van rapportage;
- Uitvoeren van tweejaarlijkse projectbezoeken;
- Beleid voor het uitvoeren van audits;
- Selectie en implementatie van een nieuw projectmanagement-systeem.

De genomen maatregelen zijn waarschijnlijk voldoende. Een gewenste aanvullende maatregel is een intensievere monitoring van projecten d.m.v. frequentere (video)overleggen en frequentere externe evaluaties of audits.

Wet- en regelgeving

Voor een ANBI-instelling als BN is het noodzakelijk om op de hoogte te zijn van de actuele wet- en regelgeving, ook wat betreft het internationale betalingsverkeer. Als blijkt dat BN zich niet aan de regels heeft gehouden, kan dit leiden tot verhindering van internationale banktransacties of het krijgen van boetes door autoriteiten. Dit leidt tot reputatieschade en belemmering van de voortgang van de projecten.

De kans op het optreden van dit risico is reëel. De impact is substantieel.

- Jaarlijkse toetsing door professionele externe accountantscontrole;
- Samenwerking met andere GG-organisaties op het gebied van algemeen beleid (bijv. privacywetgeving);
- Navolgen regels internationaal sanctiebeleid;
- Delen van kennis in verschillende netwerken, waaronder Prisma en Kernet;
- Het verstrekken van benodigde informatie aan banken.

De genomen maatregelen zijn voldoende.

Financiële risico's

BN gaat overeenkomsten met project partners aan voor langere termijn, zonder de middelen daarvoor al beschikbaar te hebben. Bij

De kans op het optreden van dit risico is klein. De impact is groot.

- Aangaan van relatief kortdurende (jaarlijkse) verplichtingen;
- Aanhouden van een continuïteitsreserve;

In de afgelopen decennia is onze achterban erg

<p>onvoldoende inkomsten bestaat het risico op acute tekorten. Hierdoor kan niet voldaan worden aan betalingsverplichtingen en komt de projectuitvoering in gevaar.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht voor diverse groepen donateurs; • Gescheiden financieel beleid voor noodhulp, niet-noodhulp en vervolgde kerk; • Financiële toetsing door accountant; • Driejaarlijkse toetsing door de Generale Synode; • Uitbesteding van financiële administratie aan Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening (dat eveneens getoetst wordt door zowel accountant als Generale Synode); • Financiële reserves worden alleen belegd bij het Kerkelijk Grootboek. 	<p>trouw gebreken. Deze maatregelen zijn voldoende.</p>
<p>Privacyschending</p> <p>BN werkt met persoonlijke informatie van donateurs, medewerkers, partnerorganisaties en andere betrokken partijen. Het risico bestaat dat deze data verloren gaat of in de openbaarheid komt, bijvoorbeeld door een hack. Dit heeft tot gevolg dat de continuïteit van werkzaamheden in gevaar komt en er is risico op imagoschade.</p>	<p>De kans op het optreden van dit risico is klein. De impact is substantieel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Procedures en maatregelen voor informatiebeveiliging zijn opgesteld conform de AVG-regels; • Werken met een twee-factor-authenticatie; • Professionele beveiliging van data door een externe IT-dienstverlener; • Benoemen van een functionaris gegevensbescherming. 	<p>De genomen maatregelen zijn waarschijnlijk voldoende. Eventueel gewenste maatregelen zijn het gebruik van versleutelde (externe) verbindingen.</p>
<p>Veiligheidsrisico's</p> <p>Er kunnen incidenten optreden die fysieke, financiële of emotionele schade toebrengen aan personen die onder verantwoordelijkheid van BN of een partnerorganisatie vallen. Naast schade aan de betrokken personen, leidt dit ook tot imagoschade en brengt dit de continuïteit van de projecten in gevaar.</p>	<p>De kans op het optreden van dit risico is reëel. De impact op de betreffende personen is groot.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gedragscode ondertekend door elke medewerker bij indiensttreding; • Hanteren van een veiligheidsbeleid voor werkbezoeken; • Hanteren van een integriteitsbeleid, dat van toepassing is op BN en haar partnerorganisaties; • Aanstellen van vertrouwenspersonen; 	<p>De genomen maatregelen zijn het maximaal haalbare.</p>

- Tweejaarlijkse projectbezoeken, waarbij aandacht gegeven wordt aan het waarborgen van veiligheid door partnerorganisaties.

4. Communicatie

Onze achterban heeft ook dit jaar opnieuw een grote betrokkenheid bij ons werk laten zien. Inkomsten stegen fors en gemeenten collecteerden op grote schaal voor onze projecten. Zowel middels interne als externe kanalen bereikten we onze achterban om hen inhoudelijk bij ons werk te betrekken en verantwoording af te leggen van de manier waarop giften besteed worden.

Kerkelijke kanalen

In 2022 werd de focus op communicatie via kerkelijke kanalen verstevigd. Onze gemeenteprojecten werden uitgebreid naar vijf projecten: gemeente Goes, Leiderdorp, Berkenwoude, Tricht-Geldermalsen en Woerden. Ook intern werd meer capaciteit vrijgemaakt om de gemeenten goed te kunnen faciliteren, bijvoorbeeld door het aanleveren van projectinformatie rondom een diaconale collecte. Verder werd er voor de tweede maal de landelijke Diakendag georganiseerd in samenwerking met DMZ, publiceerden we een bezinnende mailreeks voor diakenen en bezochten we diverse diaconieën. Ook werd regelmatig gebruikt gemaakt van kerkelijke kanalen zoals de Saambinder en kerkbodes.

Voorlichtingen

Onze voorlichters mochten dit jaar in totaal 88 voorlichtingen verzorgen op kinderclubs, jeugd- en vrouwenverenigingen, seniorenmiddagen, gemeenteavonden, scholen enzovoorts. Zo'n 5500 kinderen, jongeren en ouderen werden hiermee bereikt.

Online en offline

Ook onze bestaande online en offline activiteiten mochten in 2022 doorgaan: er verschenen vier Noodklokken en de digitale nieuwsbrief en het Diakenbulletin werden meerdere keren verstuurd. We zijn blij te constateren dat het aantal abonnees van beide e-mailnieuwsbrieven is toegenomen. We adverteerden in de Saambinder, de Daniël, Dovencontact en het RD.

Acties

In het voorjaar van 2022 startte de Vrouwenbond van de Gereformeerde Gemeenten een actie voor Bijzondere Noden en Deputaatschap voor Israël, genaamd 'Beperking zonder grenzen'. De actie zal tot april 2023 doorlopen. Ook scholen lieten hun betrokkenheid zien door grootschalige acties op te zetten met prachtige opbrengsten. Daarnaast waren er weer veel particuliere initiatieven, zoals Chris Kanoot voor Jordanië en tientallen kinderen die op een creatieve manier geld ophaalden voor één van onze projecten.

Fondsenwerving

In 2022 zagen we onze inkomstenstroom opnieuw fors toenemen. In totaal mochten we € 7.523.171 ontvangen. Dat betekent een stijging van 50% ten opzichte van het voorgaande jaar. Met name voor Noodhulp Oekraïne werd veel gedoneerd: we mochten hier € 3.198.476 ophalen. Ook de inkomsten van gemeenten, particulieren, scholen en bedrijven namen toe. Specifieke bestemmingen waar veel voor gegeven is, zijn Noodhulp Oekraïne, Noodhulp Syrië (kerstcollecte) en Gemeenschapsontwikkeling Malawi (DEL-actie). Via de website ontvingen we met een bedrag van € 672.289 72% meer ten opzichte van 2021.

5. Organisatie

Het Deputaatschap Bijzondere Noden is een zelfstandig onderdeel van de Gereformeerde Gemeenten met rechtspersoonlijkheid en valt onder de ANBI-beschikking van de Gereformeerde Gemeenten. Het deputaatschap, bestaande uit elf deputaten, heeft in 2022 zes keer vergaderd. In deze vergaderingen worden alle besluiten genomen omtrent het algemeen beleid en het aannemen van projectvoorstellen. In urgente gevallen neemt het dagelijks bestuur tussentijds beslissingen. Het dagelijks bestuur bestaat uit de eerste en tweede voorzitter, de secretaris en de penningmeester van het deputaatschap.

Bureau

Het bureau van Bijzondere Noden is het uitvoerende orgaan van het deputaatschap. De volgende medewerkers waren in 2022 werkzaam op het bureau: Jan Drost als bureaumanager, Cynthia Heydari-Nieuwland als communicatiemedewerker, Carine Clements als office assistant en Marlene Pors en Ilse Slappendel-Kok als projectcoördinator. Begin 2022 heeft Arno Kortleven een tijdelijk contract gekregen bij BN als noodhulp-projectcoördinator in verband met de oorlog in Oekraïne. Vanaf september is Louwrens Stoter in dienst gekomen als projectcoördinator en vanaf november is Herbert Bolier begonnen als communicatiemedewerker, met het oog op het voorgenomen vertrek van Cynthia Heydari-Nieuwland. Per 31 december 2022 telt het personeelsbestand daarmee acht personen met een omvang van in totaal 7,3 FTE.

Vrijwilligers

Veel werk wordt verzet door een aantal vrijwilligers. Onze voorlichters Jannie Kranendonk, Jan Troost, Paul Velthove, Mariëtte van Weelden en mevr. R. mochten in 2022, samen met de bureaumedewerkers, in totaal 90 voorlichtingen verzorgen om onze achterban te informeren over het werk van Bijzondere Noden. De projectcoördinatoren Leonora Grandia, Pieter Poppe en Elco van Burg hebben op vrijwillige basis veel werk verricht voor respectievelijk de projecten voor de vervolgte kerk, de projecten in Zuid-Afrika en Zimbabwe en de projecten in Papoea. De werkgroep Hulp Irak heeft zich ook in 2022 intensief ingezet voor praktische hulp en aandacht voor de nood in Irak, onder andere door het organiseren en coördineren van hulptransporten.

Vergoedingen en nevenfuncties

Deputaten en vrijwilligers ontvangen geen financiële vergoedingen voor hun werkzaamheden. Alleen daadwerkelijk gemaakte kosten, reiskosten en verblijfkosten tijdens eventuele werkbezoeken worden vergoed. De salarissen van de bureaumedewerkers worden door het dagelijks bestuur vastgesteld en één keer per jaar herzien. Hiervoor wordt de arbeidsvoorwaardenregeling van de PKN voor kerkelijk medewerkers gebruikt.

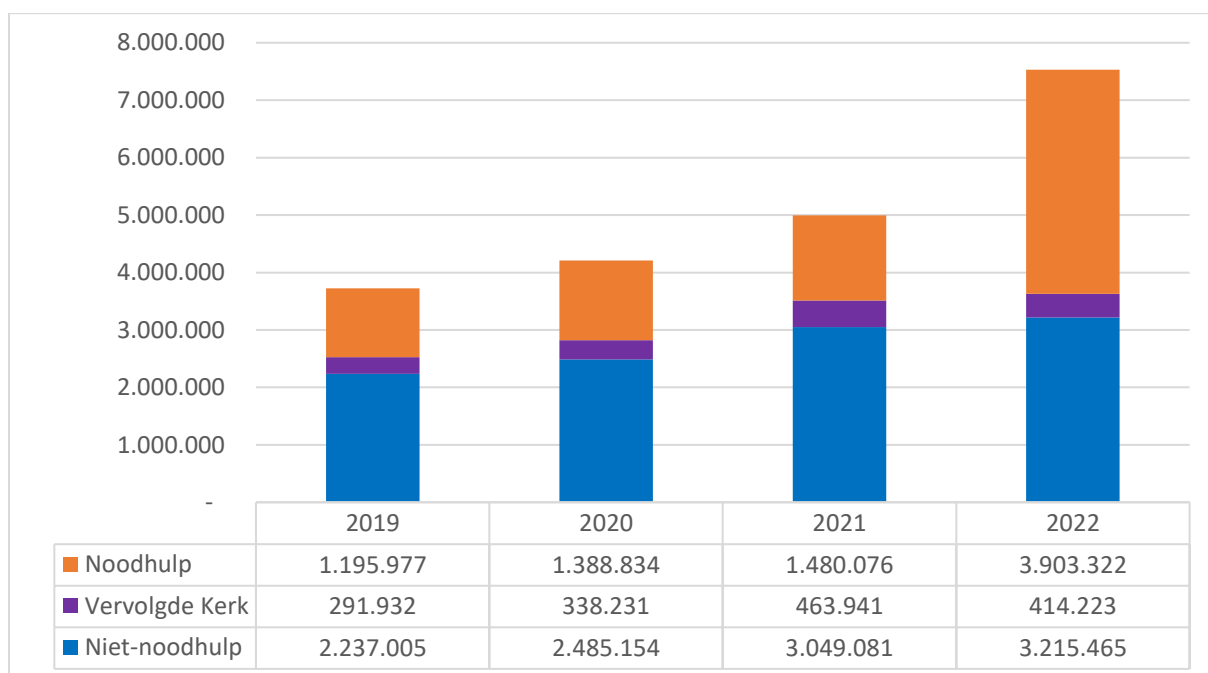
Enkele van de huidige deputaten hebben relevante nevenfuncties. Onder relevante nevenfuncties worden functies verstaan bij organisaties waar Bijzondere Noden een overeenkomst mee heeft of heeft gehad. Voorzitter ds. F. Mulder is voorzitter bij Deputaatschap Kerk en Overheid. Secretaris C.J. Hogendoorn is deputaat bij Deputaatschap voor de Zending. Tweede voorzitter ds. C. van Ruitenburg was tot dit jaar voorzitter bij Deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg en deputaat bij Deputaatschap voor Israël. Tweede secretaris J. de Deugd is secretaris bij Deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg.

De deputaten ds. Huisman en M. de Visser hebben als deputaat afscheid genomen. We danken hen hartelijk voor het werk dat zij voor het deputaatschap hebben gedaan.

6. Financieel

Inkomsten

De inkomsten zijn in 2022 sterk gestegen ten opzichte van het jaar 2021. Vooral de noodhulp Oekraïne is inkomsten voor. Vooral dankzij de. Uiteindelijk mochten we 50 % meer ontvangen dan in 2021. Er is vooral meer gegeven voor noodhulp, maar ook stegen de inkomsten voor de structurele programma's.

Baten uit fondswerving	2022	2021	2020	2019
Particulieren	1.725.280	1.413.195	1.322.644	1.128.780
Bedrijven	921.502	519.207	529.455	228.845
Kerkelijke gemeenten (incl. verenigingen)	4.436.973	2.755.508	2.250.566	2.039.886
Scholen	109.945	34.268	12.803	42.766
Organisaties zonder winststreven	15.488	59.980	30.032	105.235
Overige	6.908	4.577	1.891	43.048
Nalatenschappen	260.907	201.803	51.460	52.368
	7.477.003	4.988.538	4.198.851	3.675.881
Verhuur van woningen	13.489	12.882	13.363	12.943
Rente	(9.839)	(1.896)	29.628	27.688
Opbrengsten uit verkopen	42.518	(8.322)	13.352	17.288
Overige baten				3
Som der baten	7.523.171	4.991.202	4.255.193	3.688.824

Bestedingen

De begrote doelstelling om in 2022 minstens € 4,8 miljoen te besteden aan de doelstelling is met € 5,4 ruimschoots gerealiseerd. Het begrote exploitatietekort is door de onverwacht hoge inkomsten echter een exploitatieoverschot geworden en komt uit op € 1.777.122.

Bestedingen	2022	2021	2020	2019
Binnenland	2.600	97.600	5.100	21.297
Structurele hulp	1.635.684	2.228.598	1.628.023	1.567.873
Vervolgde kerk	261.577	724.380	265.635	411.055
Noodhulp	3.129.520	2.054.279	794.836	1.610.950
Exploitatie woningen	5.083	6.092	3.877	4.428
Overige kosten toegerekend aan doelstelling	328.850	226.824	214.400	230.840
Totaal	5.363.314	5.337.773	2.911.870	3.846.443

Kosten

Niet aan doelstelling toegewezen kosten	2022	2021	2020	2019
Personeelskosten	115.120	99.725	103.909	56.214
Huisvestingskosten	5.181	1.443	4.848	3.252
Kantoor- en algemene kosten	99.085	71.768	83.733	76.646
Totaal	219.386	172.937	192.490	136.112

Kosten toegewezen aan fondsenwerving	2022	2021	2020	2019
Publiciteit en communicatie	61.418	59.405	56.238	57.453
Personeelskosten	95.866	79.042	66.890	57.162
Huisvestingskosten	4.315	2.726	3.065	3.307
Kantoor- en algemene kosten	1.750	1.686	1.515	1.707
Totaal	163.349	142.860	127.708	119.629
Percentage kosten van fondsenwerving t.o.v. de baten uit fondsenwerving	2,2%	2,9%	3,0%	3,3%

Reserves	2022	2021	2020	2019
Continuïteitsreserve	914.250	815.000	795.500	685.000
Bestemmingsreserve noodhulp	100.000	100.000	100.000	100.000
Bestemmingsreserve structurele hulp	336.620	336.620	450.599	310.599
Bestemmingsreserve specifieke hulp	700.000	700.000	620.000	620.000
Reserve financiering activa	209.292	210.292	212.792	213.892
Algemene reserve	124.419	-	541.840	531.183
Bestemmingsfondsen	3.269.100	1.714.648	1.818.197	1.055.129
Totaal	5.653.680	3.876.560	4.538.928	3.515.803

Beleid

Het financiële beleid van het deputaatschap is erop gericht om middelen ontvangen voor diaconale ondersteuning en noodhulp ook daadwerkelijk te besteden. Omdat er vaak grote bedragen worden ontvangen die specifiek geormerkt zijn, én omdat het deputaatschap zorgvuldig is in de bestedingen en dus belangrijke eisen stelt aan de mogelijke bestemmingen, kunnen deze middelen niet altijd direct worden uitgegeven.

Het deputaatschap sluit geen langdurige contracten af met projectpartners. Voor de ondersteuning van niet-eenmalige projecten wordt wel de intentie uitgesproken om meerdere jaren financieel bij te dragen, maar er worden vrijwel alleen jaarcontracten afgesloten.

Jaarlijks wordt een begroting van inkomsten en uitgaven gemaakt. De inkomsten worden geprognoseerd op basis van de trend van de voorgaande vijf jaren. Aan de hand van deze begroting worden, naast de organisatiekosten, ook de projectuitgaven begroot.

Met financiële reserves wordt niet gespeculeerd, deze worden alleen belegd bij het Kerkelijk Grootboek van de Gereformeerde Gemeenten.

7. Beleidsvoornemens

Projecten

Op het gebied van projectenwerk zal Bijzondere Noden zich voornamelijk richten op de continuering van de huidige werkzaamheden. De Daarnaast zal met het Deputaatschap Zending en het Deputaatschap voor Israël nauw samengewerkt worden op het aandachtsgebied Vervolgde Kerk, vooral in het Midden-Oosten. Ook zal met de betrokken zusterdeputaatschappen verder gewerkt worden aan het digitale leatuurproject en zal hier binnen de bestaande projecten aandacht voor gevraagd worden. Ook de noodhulp in Oekraïne zal naar verwachting veel aandacht blijven vragen.

Het nieuwe projectmanagementsysteem zal in 2023 verder worden ingericht en geoptimaliseerd.

In 2023 hopen we de inhaalslag op het gebied van werkbezoeken af te maken, zodat we elk langlopend project minimaal in de afgelopen 2 jaar bezocht hebben. Daarnaast zal opnieuw ingezet worden op intensieve online communicatie met de projectpartners in het buitenland.

Communicatie

In 2023 zal de communicatie opnieuw gericht zijn op de verbinding tussen Bijzondere Noden en lokale gemeenten. Dat willen we onder andere doen door een actieve benadering van diaconieën, het uitbreiden van gemeenteprojecten en het blijven aanbieden van inspirerende voorlichtingen voor verenigingen, gemeente- en seniorenbijeenkomsten. Daarnaast zal meer aandacht worden besteed aan het evalueren van onze digitale communicatie. Zo kunnen we meer inzicht verkrijgen in hoe en wanneer we onze achterban het beste kunnen bereiken. Ook willen we meer specifieke content maken gericht op generatie Z en millennials. Dit hopen we onder andere te realiseren door middel van doelgroepgerichte voorlichtingen en het ontwikkelen van een diaconale Bijbelstudie.

Begroting 2023

De huisvestings- en personeelskosten zijn getotaliseerd en niet uitgesplitst naar doelstelling, fondsenwerving en algemeen. Het begrote exploitatiesaldo is negatief om de hoge inkomsten die in 2022 ontvangen zijn in 2023 te besteden.

Baten	2023	2022	2021	2020
Inkomsten uit fondsenwerving	4.239.000	4.735.800	2.445.700	2.360.000
<i>donaties algemeen</i>	1.497.000	1.726.800		
<i>donaties met bestemming</i>	866.000	1.102.400		
<i>donaties Vervolgde Kerk</i>	452.000	482.400		
<i>donaties noodhulp</i>	1.324.000	1.324.200		
Nalatenschappen	100.000	100.000	50.000	60.000
Beleggingen/rente		-	-	13.000
Verhuur woningen	12.000	13.758	13.713	13.500
Productverkoop	4.000	4.000		

Lasten				
Besteed aan doelstelling	4.946.180	4.544.200	3.562.480	3.094.780
Publiciteit en voorlichting	68.800	63.900	66.200	75.000
Personeelskosten	447.443	350.308	354.900	306.650
Huisvestingskosten	19.200	16.840	16.000	16.000
Kantoor- en algemene kosten	128.785	134.500	127.778	90.578
Woningen en afschrijving	65.300	15.200	-	54.000
Exploitatie				
Baten	4.255.000	4.753.558	2.499.413	2.446.500
Bestedingen	4.946.180	4.544.200	3.562.480	3.094.780
Kosten	729.528	588.748	564.878	542.228
Totaal	-1.420.708	- 371.390	-1.617.945	-1.190.508